

*Rohelise ettevõtluse memorandum
Kaaskiri.*

aprill 2022

Eesti Ettevõtlike Naiste Assotsiatsioon (BPW Estonia) ja Coca-Cola Fond kutsusid 2021. aasta alguses ellu koostööprojekti, mille eesmärk on suurendada naisettevõtjate arvu, kes on Eestis rohelse äritegevuse eestvedajad ja elluviijad.

Programmi „Naised ettevõtluses – ROHELINE JA HOOLIV MAAILM“ 2021-2022 eesmärk on luua üle-eestiline enam kui 500 naisettevõtjaga võrgustik, mille liikmed on rohelse äritegevuse eestvedajad ja elluviijad oma kodukohas ning ühiskonnas laiemalt.

Programmi läbinud naised saavad oskused ja teadmised roheettevõtlusest - kuidas muuta teenused ja tooted roheliseks ning luua uusi roheettevõtteid.

Usume, et meie võrgustiku tulemusena kasvab välja Eesti naiste loodud üksisarvik – idufirma, mis on konkurentsivõimeline globaalne roheline ettevõte.

Lisaks üle Eesti toimunud töötubadele ja veebiseminaridele, viidi naisettevõtjate seas läbi kasvuteemaline uuring ning sellele järgnevalt kasvuteemaline disainispurt sidusgruppide esinejatega.

Programmi raames korraldasime 23. aprillil 2022 looduskauni Laulasmaa mändide all LaSpa hotelli konverentsikeskuses rahvusvahelise ettevõtluskonverentsi „Roheliselt on võimalik“.

Ettevõtluskonverents „Roheliselt on võimalik“ pakkus huvitavat kuulamist kõigile ja praktilist infot just ettevõtlushuvilistele – neile, kes plaanivad rohelse ettevõtlusega alustada või kes soovivad oma juba olemasolevat ettevõtet roheliseks muuta.

Konverents tõi osalejateni valdkonnaspetsialistid Eestist ja mujalt. Kuulsime tulevikuvaates olulistest käitumismustritest, arutasime Eesti noortega rohelse tuleviku vajaduste ja võimaluste üle, ning saime osa uusi mõtteid käivitavatest vestluspaneelidest.

Sündmuse osalejatega jagati kaasaegse ettevõtja rohejuhendit ja põnevaid kogemuslugusid erinevatest ettevõtlusteedest. Vähem tähtis ei olnud ka võimalus luua koosoldud päeva jooksul uusi kontakte ja kasvatada enda ümber roheliselt tegutsevate tulevikuettevõtjate võrgustikku. Konverentsil tutvustasime „Roheliselt on võimalik“ memorandumit partneritele ja ettevõtjatele.

Päev enne ettevõtluskonverentsi, 22. aprillil 2022, toimus Laulasmaal asuvas Arvo Pärdi keskus Maa päeva tähistamine. Sündmuse keskmes oli iseendale ja maaemale keskkonnahoidlike lubaduste andmine, millest peetakse kinni kuni järgmise Maa päevani aastal 2023. Lubaduste andmist juhtis programmi „Naised ettevõtluses – ROHELINE JA HOOLIV MAAILM“ patroon, ettevõtja ja näitleja Karin Rask. Spetsiaalselt valitud muusikalised etteasted toetasid Maa päeva sõnumit. Sündmuse raames vaadati lühikest filmi Arvo Pärdist ja külastati temanimelist keskust.

„Roheliselt on võimalik“ memorandum koondab endas ideed ja ettepanekud, mis on Eesti Ettevõtlike Naiste Assotsiatsiooni ja mitmete asutuste ja organisatsioonide esindajate ühise mõttetöö tulemus. Rohelise ettevõtluse teemat analüüsiti ja ideid genereeriti 20. oktoobril 2021 toimunud disainispurdil. Disainispurdil osalesid EENA erinevate klubide ettevõtjatest liikmed ja mitmete EENA koostööpartnerite esindajad: Töötukassa, FutuHub, Tartu Ülikool, EBS, Tallinna Ettevõtluskeskus, SA Rohetiiger, EVEA, EAS, Junior Achievement, BPW Europe.

Disainispurdi ajurünnak toimus neljas grupis ja iga grupp otsis vastuseid ühele „Kuidas me võiksime...?“ küsimusena sõnastatud disainiväljakutsele.

- 1. Kuidas me võiksime luua platvormi, mis pakub lihtsat ja kiiret juurdepääsu olulisele informatsioonile rohevaldkonnas?**
- 2. Kuidas me võiksime luua toetava koostöövõrgustiku roheettevõtjate ja muude osapoolte kokku viimiseks?**
- 3. Kuidas me võiksime luua motiveeriva toetuste süsteem alustavatele ja edasijõudnud roheettevõtjatele?**
- 4. Kuidas me võiksime saavutada Eestimaa inimeste seas suurema teadlikkuse ja nõudluse keskkonnasõbralike toodete ja teenuste järele ning valmisoleku vajadusel nende eest kõrgemat hinda maksta?**

Disainispurdile sisendi saamiseks viidi 2021. aasta sügisel Eesti naisettevõtjate seas läbi temaatiline uuring.

Ester Eomais

EENA president, programmi „Naised ettevõtluses – ROHELINE JA HOOLIV MAAILM“ partnersuhete juht

Siiri Tiivits Puttonen EENA Tallinna klubi president, programmi „Naised ettevõtluses – ROHELINE JA HOOLIV MAAILM“ projekti juht

---

Rohelise ettevõtluse memorandum

aprill 2022

Ideed ja ettepanekud riiklike poliitikate, programmide ja infokanalite väljatöötamiseks.

Roheteema riiklikuks ja kaasavaks visiooniks

Selleks, et keskkonnahoid ja roheline ettevõtlus kujuneks Eestis tulemuslikuks ning tooks kaasa mõõdetavaid positiivseid muutusi, peab rohepöörde olema riiklik visioon, mis kajastub kõikides riigi strateegiatel ja tegevuskavades. Riigi poolt peab tulema selge sõnum, et keskkonnasäästlik mõtte- ja eluviis on Eesti valik ja eesmärk, mitte Euroopa Liidu või muude rahvusvaheliste organisatsioonide poolt tulev sund, millega peame pooleldi vastu tahtmist kaasa minema.

Väga oluline on, et rohepoliitika kaasaks inimesi positiivsel viisil ja seda ei seostata piirangute, sanktsioonide ja hirmuga. Rohepöörde kommunikatsioon peab selgitama, kuidas globaalsed väljakutsed, nagu näiteks kliima soojenemine, mõjutavad tulevikus iga Eestimaalast elanikku. Keskkonnateemade kommunikatsioon peab olema inimesele mõistetavas keeles ja rääkima sellest, kuidas rohelisemad valikud tema igapäevast elu mõjutavad ning milline roll on eestimaalaste ühisel panusel globaalsete probleemide vähendamisel ja katastroofide ärahoidmisel.

Rohepöörde eeldab väärtuspööret. Selleks, et roheline mõtteviis muutuks meie rahvale omaseks, peab üldine teadlikkus keskkonnateemadest märgatavalt paranema ning keskkonnaalase hariduse andmist tuleb alustada juba lasteaias. Keskkonnaõppe peab meie üldhariduskoolide õppekavadesse sisse kirjutama juba alates algkoolist. Sarnaselt eetikale ja moraalile on vaja, et keskkonnast hoolimine kujuneb üheks kandvaks väärtuseks Eestimaal. Vaid sel viisil saame läbi viia tõelisi muutusi, mida rohepöörde alla silmas peetakse.

Ühtse üleriigilise keskkonnaalase infoakna loomine

Informatsiooni roheteemadel on palju, ent see on killustunud organisatsioonide ja ametkondade infokanalite vahel. Selleks, et kodanikud ja ettevõtjad omaksid paremat ülevaadet Eesti riigi visioonist ja tegevuskavades ning kõigest neid puudutavatest roheteemadest, tuleb see informatsioon koguda ühte infoaknasse.

Keskkonnaalane infoaken saab olema üks kindel kanal, kust leida alati kõige operatiivsemat ja usaldusväärset teavet kõigi roheteemaliste initsiatiivide ning projektide kohta nii eraisiku kui ettevõtjana. Infoakna kaudu saab jälgida reaajas rohepöörde elluviimise edenemist ja leida sobivaid võimalusi, andmaks kodaniku või ettevõtjana oma panus.

Ettevõtjate vaates peab infoaken koondama infot kõigi regulatsioonide kohta, mis neid mõjutavad või tulevikus mõjutama hakkavad. Nii tegutsevate kui alles alustavate ettevõtjate jaoks on oluline näha, millised võiksid olla kõige suurema potentsiaaliga roheteemad, mis võimaldavad Eesti ettevõtetel minna globaalsele turule ja milliseid rohelise ettevõtluse toetusi pakutakse.

Keskkonnateadlikkuse tõstmise kampaania ühiskonnagruppide kaupa

Keskkonnaalase teadlikkuse tõstmiseks läbiviidavad teavituskampaaniad peavad olema tulemuslikud ja keskenduma sihtrühmadele. Iga ühiskonnagrupiga tuleb rääkida just neile omases kommunikatsioonikanalis või – kanalites ja neile mõistetavas keeles.

Selgeks on vaja rääkida läbi teemad, mis meie inforuumi igapäevaselt sisustavad, ent mille tegelikku tähendust paljud ei tea (näiteks mida tähendab digiprügi või mis on taaskasutus jne.). Roheteemade selgitamine aitab orienteeruda temaatikas ja muudab ühiskondlikud arutelud sisukamaks ning tulemuslikumaks.

Mentorprogrammi loomine ettevõtetele

Üks valupunkt, mis vajab kiiret lahendust, on ettevõtjate vähene teadlikkus roheteemadega seotud võimalustest. Eestis on piisaval arvul keskkonnaala spetsialiste ja kogemustega roheettevõtjaid, keda saaksime kaasata mentorite või rohesaadikutena. Mentorite ülesanne on teha tööd nii ettevõtetele individuaalselt kui ettevõtjate gruppidega, et tutvustada neile roheettevõtluses olevaid võimalusi ja jagada praktilisi kogemusi. Rohesaadikute võrgustiku moodustavad mentorid annavad rohepöoret innustavatele kampaaniatele usaldusväärse näo ja nime.

Paljud Eesti ettevõtjad on motiveeritud alustama rohelise ettevõtlusega või muutma oma ettevõtte rohelisemaks, kasutades selleks erinevaid Euroopa Liidu või riiklikke toetusmeetmeid. Rohetoetuste kvalifitseeruvate projektide kirjutamine võib bürokraatiaga vähem kokku puutunud ettevõtjatele osutada liiga keerukaks, mistõttu vajavad nad sel teemal konsultatsioone, et head ideed saaks kindlasti ka vajaliku toetuse. Riik peab leidma vahendid roheteemaliste toetusprojektide konsulteerimiseks.

Riikliku roheettevõtjate toetusmeetmete paketi väljatöötamine

Eesti riigi ülesandeks jääb tulenevalt riiklikust rohestrateegiast, mille elluviimisel täidavad suurt rolli ettevõtjad, töötada välja spetsiaalne toetusmeetmete pakett. EAS-i juurde peab looma eraldiseisva roheettevõtluse toetuste suuna. Huvi üles näidanud ettevõtjad saavad automaatseid teavitusi avanevatest toetustest roheettevõtlusele.

Ettevõtjate roheinvesteeringutele peab edaspidi lisanduma riigipoolne toetus umbes samas mahus investeeringuga. Toetuste maksmine võib toimuda ka osadena iga roheinvesteeringu etapi kohta.

Keskkonnasõbralikult toodetud toodetele tuleb kehtestada maksusoodustus.

Riigi ülesandeks on kehtestada ühtsed rohemõõdikud toodetele ja teenustele, et tarbijad saaksid oma valikutes lähtuda objektiivsetest kriteeriumitest. Praegu kasutavad tootjad ja teenuseosutajad jätkusuutlikkuse sõnumeid omaenese äranägemise järgi, muutes inforuumi mürarikkaks ja tekitades tarbijates segadust.

Rohemõõdikutega koos vajavad ettevõtjad tööriistakasti, mille abil mõõta oma tegevuse mõju keskkonnale ja seda tulemuslikult vähendada ning sellest lähtuvalt kommuniqueerida oma edusamme tarbijatele.

Rohettevõtjate koostööplatvormi loomine

Ettevõtjad saavad koostööd tehes luua olukorra, kus kõik tarnahela lülid töötavad sama eesmärgi nimel – toota ja tegutseda roheliselt. Koostööplatvormiga saavad liituda kõik ettevõtted, kelle jaoks keskkonnahoid on oluline. Platvormi kaudu saab leida koostööpartnereid ja panna kokku konsortsiume suuremates hangetes/pakkumistes osalemiseks, aga ka välisturgudele minemiseks. Koostööplatvorm täidaks ühtlasi kogemuste ja teadmiste jagamise koha rolli, kus värsketel liitujatel ja alustvatel ettevõtetel on võimalik õppida varasematest edukalt ellu viidud rohelistest koostööprojektidest.